PROVINCIAL LIBRARY MANITOBA

ПРОЛЄТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ

UKRAINIAN LABOR NEWS

Адреса: Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу. —— Published three times a week: on Tuesday, Thursday and Saturday.

Address: Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

РІК VII. Ч. 92. СУБОТА, 1. СЕРПНЯ 1925. WINNIPEG, MAN. SATURDAY, AUGUST 1st, 1925. No. 92. VOL. VII.

The Prowincial Library City

Палата послів Великої Британії ухвалила 290 міліонів доларів на будову нових воєнних кораблів

ПРОПОЗИЦІЮ КОНСЕРВАТИВНОГО УРЯДУ БАЛДВИНА УХВАЛЕНО 267 ГОЛОСАМИ ПРОТИ 140.

Ліберальні й робітничі посли голосували проти пропозиції, а Лойд Джордж і Рамсей МекДоналд критикували уряд за будову воєнних кораблів.

ЛОНДОН, 30. липня. — Пропозиція уряду Балдвина видати 290 міліонів доларів на нові воєнні кораблі одержала вчера в парляменті вотум довіря.

267 голосами проти 140 парлямент потвердив програму уряду щодо будови кружляків. Ліберальні й робітничі посли голосували проти, а два бувші премієри, Лойд Джордж і Рамсей МекДоналд, гостро промовляли проти пропозиції.

МекДоналд заявив, що ніякий уряд, заангажований в скликуванню конференції розброєння, не повинен будувати ані одного воєнного корабля.

Лойд Джордж сказав, що на ніщо придалося проповідування міжнародного роззброєння з проповідю на устах в одній руці і замовленням на воєнні кораблі вартости 290 міліонів доларів в другій.

"Ніяка европейська фльота не може загрожувати британським берегам", сказав він. "Нема навіть небезпеки для торговельних морських доріг протягом слідуючих 10 років".

На підставі програми уряду в біжучому фінансовому році, який кінчиться з кінцем слідуючого березня, мається збудувати чотири нові кружляки, а після того мається будувати що року по три кружляки до часу, поки істнує теперішній парлямент.

РАМСЕЙ МЕКДОНАЛД АТАКУЄ УРЯД ЗА БУДОВУ КОРАБЛІВ.

Бувший робітничий премієр запитує консервативний уряд, проти кого зброїться Вел. Британія.

ЛОНДОН, 30. липня. — Рамсей МекДоналд, пацифіст і бувший робітничий премієр, веде в парляменті атак проти будови нових кружляків. Він запитує уряд, проти кого Велика Британія узброюється.

"Ми не можемо сказати, що Америка або Японія є нашими можливими ворогами", заявив МекДоналд, "а якщо це є Франція, то проблема не є морська, а воздушна.

"Ми вже маємо 49 кружляків, а державою слідуючою до нас є Японія, яка має лише 18 кружляків.

"Я домагаюся знати, що є національною небезпекою, що заставляє будувати ці кораблі. Я висміваю це, що ми витрачуємо гроші податковців, коли нема на це потреби.

"Я уважаю цю програму (щодо будови кружляків) не як заступлення старих кораблів, але як початок приготувань до нової війни".

АМЕРИКАНСЬКІ МАЙНЕРІ ОБІЦЮЮТЬ ДОПОМОГУ БРИТІЙСЬКИМ.

На випадок страйку в Англії американські майнері прирікають не продукувати вугля на експорт.

ПАРИЖ, 29. липня. — У відповідь на апель, висланий телеграфічно до американських майнерів Френком Годжесом, секретарем британської майнерської юнії й членом виконавчого комітету Міжнародньої Федерації Майнерів, американські майнері прирекли солідарність в надходячому страйку британських майнерів і обіцяли виконати всяку акцію, якої Міжнародня Федерація забажає.

"Все, що федерація просить, є це, щоб американські майнері зменшили свою продукцію до того степення, аби не було ніякої надвишки для експорту", сказав М. Вігнец, секретар Міжнародньої Федерації.

Федерація просить американських майнерів, щоб вони зменшили продукцію від дня, коли розпічнеться британський страйк.

Федерація апелює також до американського відділу Міжнародніх Транспортових Робітників, аби він не допустив до висилання вугля до Великої Британії.

ЩО КАЖЕ ФОККЕР ПРО АЕРОПЛЯНИ.

ШІКАГО, 27. липня. — Антін Г. Г. Фоккер, винахідник славних аеропланів Фоккера, находиться тепер в Шікаго і каже, що безпечніше є літати аеропляном в хмарах, ніж переїхати автомобілем через Мішіген Буливард.

Фоккер каже, що від часу війни його аероплани перелетіли без ніякого випадку більше як чотири міліони миль в торговельній авіяції.

Славний німецький винахідник працює тепер над забезпечуванням аеропланів від нещасливих випадків. Він предсказує, що в невдовзі аероплян перевищить числом автомобіль.

ТРЕЙД-ЮНІЇ РІШИЛИ ДАТИ ДОПОМОГУ МАЙНЕРАМ.

ЛОНДОН, 30-го липня. — Трейд-юнійна конференція одноголосно рішила нині на мітінґу дати майнерам всяку можливу допомогу підчас надходячого страйку, включаючи й фінансову допомогу в формі спеціяльного оподаткування, зібраного в кожному дистрікті країни.

ДОМАГАЄТЬСЯ СМЕРТИ ДЛЯ 17 КОМУНІСТІВ.

СОФІЯ, 30. липня. — Державний прокуратор зажадав від військового суду кари смерти для 17 вязнів, обвинувачених в комуністичному "заговорі" і досмертної вязниці для 6 їх співтоваришів.

Уважають, що суд згодиться на домагання прокуратора, однак запропонує, щоб смертні присуди замінити на досмертну вязницю, так як публична опінія стала лагідніша до обвинувачених.

Бувшого голову київського Губвиконкому т. Гринька назначено головою комісії Державного Пляну і членом Ради Народніх Комісарів України з правом рішаючого голосу.

КОНФЕРЕНЦІЯ ПАРТІЙ ПРАЦІ ВЕЛ. БРИТАНІЇ І ДОМІНІЙ.

Делеґати дебатують над становищем доміній на випадок втягнення Вел. Британії в нову війну.

ЛОНДОН, 28. липня. — На вчерашній сесії конференції Партій Праці дебатовано над тим, яке становище мають заняти британські домінії на випадок, як Велика Британія буде втягнена у нову війну.

Ірляндський делеґат Том Джансон заявив, що Ірляндія є того погляду, що її не повинно ся втягати до війни проти її волі.

Джеймс Симпсон з Торонто, який разом з Джаном МекДоналдом з Торонто репрезентує на конференції Канадійську Партію Праці, сказав, що Канадійці є також дуже заінтересовані тим, яке було-б їх становище на випадок війни.

Вони дуже хочуть, щоб їх становище було вияснене і їх відвічальність добре зрозуміла, сказав Симпсон.

Він додав, що народи домінії щораз більше домагаються більшої автономії у всіх напрямках і більшого голосу в справах, які дотичать добробуту їх горожан.

Піднесене Джансоном питання, яке становище мають заняти домінії на випадок втягнення Великої Британії у війну, передано до комісії, яка має виготовити в цій справі звіт. Членом комісії вибрано Джана МекДоналда з Торонто.

РОБІТНИЧА КОНФЕРЕНЦІЯ ПІДДЕРЖУЄ ДОМАГАННЯ ІНДІЇ.

Канадійський делеґат Джеймс Симпсон зачисляє Канаду до найбільш назадницьких держав в світі.

ЛОНДОН, 29. липня. — Конференція представників Партій Праці у Великій Британії й ріжних домініях, яка відбувається у Вестминстер, ухвалила вчера резолюцію, в якій піддержує домагання Індії щодо негайного самоправління.

Підчас дискусії над міжнароднім законодавством відносно праці канадійський делеґат Джеймс Симпсон сказав, що Канада є одною з найбільш назадницьких держав в світі щодо ратифікації найважніших конвенцій.

ЛОНДОН, 28. липня. — В парляментарному будинку відкрилася вчера конференція представників Партій Праці Великої Британії і ріжних британських домінії і буде продовжатися цього тижня.

Делеґація французьких і бельґійських професійних союзів про СРСР

МОСКВА, 23. липня. — Делеґація французьких і бельгійських професійних союзів, зложена з 11 урядників тих союзів, обїхала Радянські Республіки й передала на руки голови радянських профсоюзів Томського заяву, в якій між иншим говориться:

"У всіх республіках Радянського Союза нас приймали по братерськи. Ми переконалися, що праця профсоюзів в Радянських Республіках опирається на правильних основах. На нашу думку, основи орґанізації профсоюзів в Радянських Республіках були-б дуже корисні і для західньо-европейських профсоюзів. В ріжних фабриках, які ми звиділи, ми бачили, що продуктивна техніка видає як найкращий результат.

"Помимо того, що світовий капіталізм відтяв вас від себе, ви доконали чуда, відбудовуючи так скоро індустрію країни, хоч ви мали горожанську війну та бльокаду. Кожний чесний пролетар, після того як побачив, що осягнено в Радянському Союзі, мусить з ще більшою енерґією працювати для обєднання міжнародного професійного руху. Горе тим, що дальше будуть стояти на дорозі до такого обєднання!"

Декларація кінчиться словами: "Хай живе робітництво Радянського Союза! Хай живе освободження робітничої кляси через повалення капіталізму!"

Відповідаючи на заяву делеґації, Томський заявив, що Радянський Союз радо витає представників всіх професійних союзів. Радянський Союз не має нічого до укривання. Делеґати мають нагоду переконатися про здобутки робітництва в Радянських Республіках, а їх поради та вказівки будуть радо приняті.

Маніфест в 11-ту річницю вибуху світової війни

АНТИЕВОЛЮЦІЙНИЙ ЗАКОНОПРОЄКТ ПРОВАЛИВСЯ.

АТЛАНТА, Джорджія, 30-го липня. — В стейтовій леґіслятурі повалено вчера великою більшістю голосів поправку до шкільного закону, яка мала забороняти навчання еволюції в публичних школах Джорджії.

ФАШИСТИ В ПАЛЄРМО НАПАЛИ НА ОРЛЯНДО.

РИМ, 29. липня. — Фашістська товпа в Палермо ваатакувала бувшого премієра Орляндо палками і камінням. Нападу доконано після промови Орляндо, в якій він закликав вибирати антифашістських кандидатів підчас міських виборів дня 2. серпня.

Карабінери поспішили на поміч Орляндові і фашісти поважно його не ушкодили.

ХОЧУТЬ, ЩОБ ФРАНЦІЯ ПРИНЯЛА УГОДУ З НІМЦЯМИ.

ЛОНДОН, 26. липня. — Анґлійський і американський уряди, а також фінансісти з Лондону і Ню Йорку напирають на Францію, щоб вона приняла договір з Німеччиною про забезпечення німецько-французького кордону.

Вони хочуть також, щоб Франція розвязала військові договори з Польщею і Чехословаччиною, а натомісць прирекла їм, що буде боронити їх через Ліґу Націй і окремими мировими судами без військової сили.

За цим передовсім побивається Англія, запевняючи, що домінії ніколи инакшої французької політики не підіпруть. Анґлію знову підпирає американський уряд і фінансісти з Вол стріту.

Коли Франція підчиниться цій політиці, то може числити на допомогу у фінансових операціях з боку Анґлії й Америки, як у кругах фінансових, так і дипльоматичних.

ЗА ЄДНІСТЬ РОБІТНИЧОГО РУХУ В АНҐЛІЇ.

Рада профспілок у Ґлезго вирішила приєднатися до руху професійної меншости. Це рішення має особливе значіння, бо профспілки Ґлезго до цього часу виступали проти єдности профспілок.

Вступаємо в друге десятиліття після вибуху війни 5. серпня 1914 року, яка привела до вимордування 10 міліонів робітників. Капіталістична кляса вихваляє війну, а закриває нужду й терпіння міжнародного пролетаріяту, що зводив бої за імперіялістів. Капіталістична преса, церкви, школи і пропаґандисти будуть проливати сльози над незабутими померлими, а забуті жиючі переносять терпіння й нужду, що повстають з безробіття й нестійних відносин.

Перша катастрофа капіталізму назрівала через довгий час — друга прийде багато скорше і її таксамо не можна буде уникнути. Комуністична Партія взиває робітників пригадати обіцянки 1914—18 рр. і провірити, як багато тих обіцянок виконано.

Чи світовий мілітаризм здавлено? Ні! Є це німецькі робітники і їхні жінки та родини, яким відбирається молоко і хліб, а німецькі і міжнародні капіталісти забирають зиски з пляну Доса. Франція? Вона бореться розпучливо з дня на день, щоб уникнути загибелі, яка слідує за штучно викликаним добробутом. Америка ликує, бо її кишені набиті золотом і поплатнішим є оставити Европу, хай вона горить, ніж цікавитися проблемами европейського капіталу. А Британія виплачує допомогу для півтора міліона безробітних, орґанізує "спеціяльних" для застрашування тих героїв, які працюють в майнах і на залізницях і які зводять бої з капіталістами, щоб не допустити до зниження їх життєвого стану. Канада бореться під неможливим тягарем довгу, а американський і британський капітал збірає сметанку зі зисків, що приходять з експльоатації природних багацтв і управних земель. За той сам час безробіття з кожною зимою дається більше відчувати, а уряд сидить дармо та приглядається, як робітники і їхні родини голодують.

Нам обіцяно роззброєння. Однак всі великі держави поспішно виробляють гармати страшного калібру, що стріляють на далеку віддаль; машинові кріси й автоматичні кріси заступають звичайні кріси; до смертельних вибуховин додано страшний ґаз; авіяція — хвалиться бундючо капіталізм — зістала так удосконалена, що міста можуть бути знищені за ніч; Британія цинічно відкидає мировий протокол і приступає до будови морської бази в Сінґапоре. А робітники все ще чуються безпечні, бо аґенти капіталізму запевняють їх, що нема причини для вибуху війни.

Однак Франція пробує навіть здавити Ріфів. Сторожі британського імперіялізму бачуть, що французьке опанування Мароком знищить ужиточність Ґібральтару як морського стратеґічного ключа до Середземного моря. В Китаю великі держави жеруться між собою над ласими кусками і Британія заявляє про свою невинність та обвинувачує инші держави в змові проти її інтересів. Всі настоюють на право експльоатувати дітей через 16 годин на день, однак коли китайські робітники запротестують, закордонні воєнні кораблі виказують обєднаний фронт своїм виступом проти геройських, але подоптаних Китайців. Незгода між імперіялістичними рабівниками наступає аж опісля, коли приходить до звалювання вини для політичних цілей. Великі держави однодушно винують Радянський Союз за теперішню крізу в Китаю. Імперіялізм бажав би, щоб Китайці сиділи тихо цілий час, коли їх "цивілізує" "добродушний" капітал. І коли Китайці повстають проти неприродних відносин, Чемберлейн і Біркенгед кажуть британському парляментові, що відносини між радянським урядом і ними є напружені і положення "критичне".

Чому великі держави так дуже хочуть привести до війни з Радянським Союзом? Тому, що робітники в Радянському Союзі є одинокою частиною робітничої кляси, що скористала дещо з останньої війни. Коли Радянський Союз є свобідний, він є загрозою дальшому пануванню капіталу. Радянський Союз є завжди готовий заключувати угоди з капіталістичним світом, однак ніколи не згодиться поєднатися з капіталізмом. А робітники можуть бути дальше сліпі підчас "мирних" періодів капіталізму і лише примушення їх перейти другі 1914—18 рр. може отворять їм очі. І це буде означати кінець капіталізму.

Робітники Канади! Боротьба проти мілітаризму не може бути відсунена, поки знову прийде війна — тоді буде вже за пізно. І памятайте, що не ідея міжнародного пацифізму, але ідея міжнародньої горожанської війни буде запорукою нашої побіди. Робітники Радянського Союза уживали цеї зброї проти своїх правителів і віднесли побіду. Вони мали свою орґанізовану партію робітників, яка провадила їх і справляла в найслабші місця в твердині капіталізму. Комуністична Партія Канади є заставлена боротися за робітників, поки не буде повалений капіталізм. Однак ми признаємо, що імперіялізм не уступиться робітникам без боротьби. Він підготовляє війну таки тепер. І одинока ґарантія всесвітнього мира лежить у всесвітньому комунізмові. Це може прийти лише через орґанізовані комуністичні партії.

Відповіджте на визов імперіялізму вступленням до партії вашої кляси!

Відповіджте на імперіялістичні війни панів клясовою війною робітників!

Боріться не в рядах капіталізму, але в рядах Комуністичної Партії — проти капіталізму, проти війни, проти безробіття — за Радянський Союз, за повалення капіталістичної кляси, за комунізм!

Центральний Виконавчий Комітет Комуністичної Партії Канади.

Національний Виконавчий Комітет Ліґи Комуністичної Молоді Канади.

"UKRAINIAN LABOR NEWS"
Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.
M. Popovich, Secretary.

Subscription per year $4.00

Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ"
газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.
Видає Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня міститься в Укр. Роб. Домі, на розі вулиць Прічард і Мекґреґор, у Вінніпеґу, Ман. М. Попович, секретар.

Передплата на рік $4.00

Адреса:
UKRAINIAN LABOR NEWS
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

ОРҐАНІЗАЦІЯ І ЇЇ ПРЕСА.

II.

В першому розділі цеї статті ("У.Р.В." з 28. липня) ми писали, що "орґанізація без орґану — це людина без язика". Істнує орґанізація, але світ про неї не знає. Така орґанізація не істнує, але нидіє і в кінець кінців вмирає, не лишивши по собі навіть своєї історії.

А буває навіть мала орґанізація, але завдяки свому друкованому орґанові, вона жива, відома великій частині народу. А кожна орґанізація старається бути відомою серед загалу. Це не для самохвальства, але в інтересі тої справи, для якої вона істнує. Для цего вона старається приєднати на свій бік загальну масу народа. Дехто дивується, чому, наприклад, в Канаді влада в руках лібералів, або консерватів, панів, які творять в країні меншість. Чому фармерство й робітництво, яке є так чисельне, не усуне обох цих партій від керовничої ролі в країні?

Тому, що ті партії мають такі сильні орґанізаційні апарати, яких не має ні робітництво, ні фармерство. Власне, ці партії самі є нічим иншим, як політичними апаратами канадійських капіталістів. Поминувши всі инші галузі апаратів цих партій, ми спинимося на їх найсильнішій зброї — на пресі. В кожному великому й малому місті країни ці партії мають свої ґазети, а загально вони мають величезну пресу, що в сотках тисяч примірників денно (а в великих містах по два й три рази на день) розходиться по цілій країні.

Чи є в Канаді хоч одна безпартійна ґазета? Нема. Навіть тоді вона не є безпартійною, коли заявляє, що вона такою є. Ось цею пресою, цим друкованим словом буржуазні партії контролюють і підпорядковують собі думку величезної частини трудового населення Канади. Роблять вони це так хитро і незамітно, вибірають для цего такі штучні шляхи, підходять до мас так солодко, що велика частина людей стає просто играшкою в їх руках. А ці-ж люде є зовсім иншої кляси і інтереси їх є цілком инші, чим інтереси панів, пресу яких вони читають.

Наближаються ось домініяльні вибори. Вони ще не проголошені, але ми знаємо вже, що вони наближаються, бо бачимо це з буржуазної — ліберальної та консервативної преси. Та преса пише про ріжні передвиборчі конференції, повідомляє вже про комінації ліберальних та консервативних кандидатів і, одночасно, вихвалює перед народом по під самі небеса заслуги цих кандидатів на "громадській роботі". Так їх розмальовує, що хоч в рамці вправляй та молись до них, такі вони добрі люде. А скільки-ж то вони принесуть людям добра, якщо будуть вибрані до парляменту?

А на ділі це собі звичайні, або навіть "надзвичайні" політикани, слуги, або шеровці капіталістичних підприємств, яких компанія посилає до парляменту ухвалювати корисні для неї закони, боронити права компанії на визиск робітників і фармерів. І робітники та фармері своїми голосами вибірають власного визискувача до вищого законодавчого тіла держави.

В західних провінціях Канади є тепер сильні фармерські орґанізації. Беремо провінцію Саскечеван. Там є велика і активна фармерська орґанізація Фармерська Юнія Канади. Загально ця юнія начисляє около 40,000 членів, а 20,000 з виповненими вкладками. Це є сила, яка при добрій внутрішній орґанізаційній системі, могла-б правити цілою провінцією. Але при останніх провінціональних виборах в Саскечевані побідили ліберали, які далеко слабші членством за Фармерську Юнію Канади. Бо ліберали мають в Саскечевані свою сильну пресу, а Ф. Ю. К. не має навіть власного орґану. Її справи обслуговує лише невеликий двотижневик.

А що робить буржуазна преса? Велика буржуазна ґазета в Ріджайні "The Morning Leader", ґазета "with the western viewpoint", стало громить Фармерську Юнію Канади, виписуючи про неї ріжні несотворені річи. В довжезних редакційних статтях з 11. і 18. липня ця ґазета старається внести роздор між заможнішим а біднішим фармерством, лякаючи черних московською "червоною небезпекою в Саскечевані", що криється в Фармерській Юнії Канади, а ця остання не має навіть чим відбити наклепів. Ця буржуазна ґазета зібрала собі до помочі і анґлійських "соціялістів" МекДоналда та Сновдена, і "харбінського" кореспондента "Укр. Голосу" Сліпченка і Ґрейн Ґроверс Асосиейш'н, і все це тільки для того, щоб посіяти недовіря серед фармерів до Фармерської Юнії Канади, щоб посіяти роздор в нутрі самої юнії. І коли буржуазні щоденні ґазети в ріжних містах роблять свою провокаційну роботу кожного дня і в кожній місцевости, Фармерська Юнія Канади може відповісти їм тільки раз на два тижні і то — чи багато читачів читають цей двотижневик? А теперішній читач в більшости призвичаївся вже читати ґазету щодня.

Так само мається справа і з Юнайтед Фармерс в Алберті, а ще гірше мається справа з фармерською орґанізацією в Манітобі. Бо в цій американській культурній країні фармері є для капіталістів кольоніяльними тубильцями. Бо маючи навіть свої сильні орґанізації, фармері не мають своєї преси. Їх орґанізації не мають своїх боєвих друкованих орґанів, що голосили-б фармерам щодня цілі, завдання і роботу їх орґанізацій; що відбивало-б наклепи орґанів буржуазних партій; що, нарешті, в свою чергу щодня атакували-б твердині брехні, шахрайства і підступів буржуазії і тим відвертали-б від них, а притягали-б до себе широкі трудові маси.

Завдяки своїй німоті ці фармерські орґанізації замкнулися в своїй роботі в провінціональних загуменках і навіть ворогують самі між собою. Фармерська Юнія Канади, яка є найрадикальнішою з фармерських орґанізацій, не є в силі повести успішно свою роботу поза границями Саскечевану, бо не має чим голосити своїх кличів між фармерами Алберти і Манітоби та доказати перевагу своєї програми перед програмами инших фармерських орґанізацій, які навіть дійшовши в Алберті і Манітобі до влади, ніякої, або майже ніякої, полекші фармерам не принесли. А ті фармерські орґанізації, що прийшли до влади в двох згаданих провінціях, не мають чим широко пояснити фармерам, хоч би й хотіли, чому вони так мало для них зробили. Тимчасом буржуазна преса робить свою роботу. Закрившись під гаслами "with the western viewpoint", вона робить те, що її наказує ліберальна чи консервативна партія. А обидві ці партії, як ми вже згадували, є політичними апаратами канадійських фабрикантів, тобто тих панів, для яких фармерство Канади є предметом визиску, для яких ціла аґрікультурна частина Канади є кольонією для збуту фабричних товарів.

Але й цего фармерам нема кому пояснити, бо їх орґанізації, хоч би й хотіли це сказати, не можуть, бо вони безязикі.

Робітник.

ХАРКІВ — КУЛЬТУРНИЙ ОСЕРЕДОК РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ.

(Цифри подаємо за львівським "Ділом" з 11. липня 1925 р.)

Харків по своїй величині є після Київа і Одеси третім містом на Україні і столицею Радянської України. В Харкові є тепер 311,000 мешканців, Українці становлять 38.5 процент, Росіяне — 34.5 проц., Жиди 20.8 проц. і инші національности 6.8 процент.

На 1. січня 1925 р. Харків мав 568 ріжнього рода культурно-освітніх установ, які діляться на три групи: установи соціяльного виховання, куди входять трудові школи, дитячі будинки, дитячі садки і инші установи для опіки і виховання дітей, разом 106 установ, в тім 61 трудова школа; установи професійної освіти, куди входять ріжні професійні школи і курси, а також інститути й технікуми, разом 101 установ; установи політичної освіти, куди зачисляють комуністичний університет, школи політичної грамоти, партійні школи, школи для неграмотних і курси для малограмотних, бібліотеки, клюби, театри, кіна і т. п., разом 361 установ, в тім найбільшу ґрупу становлять школи політичної грамоти (89).

В усіх трудових школах було 30,191 учнів, майже по половині дівчат і хлопців, що становить 67.5 проц. загального числа дітей у віці від 8 до 14 літ. По соціяльному складу учні діляться так: дітей робітників 46.1 проц., службовців — 39.0 проц., самостійних хазяїнів — 8.4 проц., решта припадає на инші ґрупи. Серед населення Харкова робітники становлять 28.3 процент, службовці — — 34.2 проц., хазяїни — 14.1 процент.

(Тут "Діло" скаржиться, що "школа обслуговує робітників і службовців в більшій мірі, ніж це їм належиться". Болить панська жилка!)

На 101 установ професійної освіти, найбільше значіння мають інститути й технікуми, колишні факультети університету і инших вищих шкіл, а є їх всіх 18, крім того 8 робітничих факультетів.

Всіх учнів в установах професійної освіти було 24,231, в тім 16,205 мущин і 8,026 жінок. В інститутах було 9,819 учнів, в технікумах — 2,137, на робфаках — 2,168, решта учнів припадає на ріжні инші професійні школи.

Шкіл для малописьменних 42, а для неписьменних 76. В школах для малописьменних було 1,719 учнів, а в школах для неписьменних 3,507 учнів.

Радянських партійних шкіл в Харкові є три, в них було 541 учнів, з них 100 жінок. Шкіл політичної грамоти 92.

Клюбів було 61, членів в них зареєстровано 38,711, що становить 11.8 проц. загального числа населення і 32.9 проц. самодіяльного населення, отже ці просвітні установи охоплюють третину всього дорослого населення міста.

Чисто робітничих клюбів 15, професійних 12, один клюб службовців, а решта мішані. Клюбів підлітків 3, виключно для дорослих 21, мішаних 37. Що до характеру діяльности клюбів, то 49 з них мали бібліотеки, при 37 були просвітні гуртки, при 50 — драматичні, при 38 — політичні і професійні, при 39 — художні і при 46 ріжні инші гуртки.

Всіх бібліотек загального користування було 49; в тому дві центральні, 21 районних, 13 професійних спілок і ин. Всіх книжок в бібліотеках зареєстровано около міліона (942,757), 23 бібліотеки мали до 5,000 книжок, 24 бібліотеки від 5,000 до 25,000 книжок, а дві поверх 25,000 книжок. Абонентів в бібліотеках було 83,796, протягом року видано до читання 1,287,753 книжок.

Повище наведені цифри самі говорять про себе і про те, як розвивається культура під радянською владою.

ЧИ ПОТРІБНО НАМ РОБІТНИЧОГО ЗАПОМОГОВОГО ТОВАРИСТВА.

Члени і членкині робітничої кляси, без ріжниці на те, чи вони живуть "на чужині" під владою чужих панів, чи в "своїй рідній" країні, під владою "рідних" панів — не мають ніякого матеріяльного забезпечення в часі слабости. Коли робітник має сяку таку роботу, то він заробляє лише стільки, що сяк так може удержати себе і свою родину при житті. З мізерної заробітної платні, яку робітник побирає від роботодавця, не може нічого відкладати на "чорну годину", на час, коли робітник, або його родина впадуть жертвою хороби та потребують лікарської помочі, чи ріжних харчових засобів, помешкання і и.

Всі ми, робітники і робітниці, живемо з праці рук, з продажі нашої фізичної чи умової сили і так довго, як наші мускули, наші уми неушкоджені, доки ми можемо боротися як за своє істнування, так й за свої права, доти ми можемо хоч животіти, рухатися, давати раду, просити, нарікати, домагатися. Але коли зістане ушкоджена яка будь частина нашого тіла, нас викидають з фабрики, з шпиталю, бо ми не здібні дальше до праці, не маємо засобів, щоб винаймити собі місце в шпиталі. І тисячі робітників переживають злидні, мучаться, повняють самовбійства. Держава про них недбає, а недбає тому, що державою управляють не члени робітничої кляси, а члени панської-капіталістичної кляси.

І ось це нещасне життя робітничої кляси заставляє робітників і робітниць думати про свою власну долю. В усіх капіталістичних державах робітнича кляса має свої окремі клясові орґанізації: професійні спілки (юнії), що борються з працьодавцями за лекші умовини праці; політично-боєві орґанізації, що борються за освободження робітничої кляси; освітні орґанізації, що провадять боротьбу з темнотою, освідомляють членів робітничої кляси, ширять клясову свідомість, плекають своє пролетарське мистецтво, веселять трудовий народ піснею і музикою; запомогові орґанізації, які забезпечують членів робітничої кляси в часі слабости. Робітнича кляса має багато ріжних орґанізацій, бо ця кляса є найбільшою в суспільстві і має найбільші потреби. Всі ці орґанізації — це одна велика орґанізація міліонів трудових мас, звязана одним горем і одною думкою, а порозділювана вона на ріжні галузі лише тому, щоб можна успішніше забезпечувати свої потреби.

Українське робітництво по цім боці океану ані на один крок не остало позаду своїх товаришів по праці. В нас є також своя освітня орґанізація, своя політично-боєва орґанізація, ми разом з робітниками инших націй належимо до професійних спілок (до юній) і, нарешті, ми створили в себе також запомогову орґанізацію, яка може задоволити наші потреби в часі хороби.

Вже від давних часів українські робітники робили спроби закладати запомогові орґанізації: каси хорих і инше в ріжних місцевостях Канади, але ці орґанізації провалювалися. Провалювалися тому, що вони були самостійні, одні від других незалежні, не мали між собою ніякої звязи, не мали ясних напрямків. Це була причина їхнього упадку.

Робітнича кляса, коли бажає робити поступ в своїй боротьбі за істнування, мусить гуртуватися в колектив, мусить бути сцентралізованою, мусить мати ясно намічені пляни своєї праці.

І це добре зрозуміли наші передові товариші у Вінніпеґу кілька років тому назад, коли започаткували всекраєву запомогову орґанізацію — Робітниче Запомогове Товариство. Р.З.Т. — це вже не є такою орґанізацією, про які ми повище говорили: місцевою незалежною, але орґанізацією широких працюючих мас. Майже в кожній місцевости, де є відділи ТУРФДім, є також й відділи Р.З.Т. Членство в цих відділах скоро зростає і є надія, що Р.З.Т. в скорім часі буде поширене по найменших закутинах просторої Канади та зможе обєднати всіх українських робітників, робітниць, фармерів і фармерок в одну пролетарську родину. Бо наші погляди в ріжних громадських справах через наш нерівний уровень свідомости можуть не погоджуватися, але в такій справі, як забезпечення себе на випадок слабости чи калїцтва, або забезпечення родини в разі смерти одного з родичів, то тут не може і не сміє бути двох противних думок. Всі ми діти праці і нужди і повинні памятати, що нам, як не сьогодня, то завтра прийдеться провадити боротьбу з хоробою, яка може навістити нас, а до того всего ще й в обіймах царя голода.

Отже дальшого пояснення що до цеї справи непотрібно. Всі мусимо признати, що нам конечно потрібно запомогової орґанізації, якою є Робітниче Запомогове Товариство. Хто читав фінансовий звіт Р.З.Т., поміщений недавно в "У.Р.В.", то тому непотрібно ніяких пояснень, бо самий звіт доказує, яку користь може дати нам Р. З.Т. Коли у вашій місцевости ще нема зорґанізованого відділу Р.З.Т., то постарайтеся зорґанізувати такий, як найскорше.

Хай у наших орґанізаціях не буде ані одного члена, ані одної членкині, що неналежали-б до Робітничого Запомогового Товариства.

Й не лише наші члени і членкині ТУРФДім повинні належати до Робітничого Запомогового Товариства, але й всі читачі та читачки нашої преси та взагалі всі українські робітники, робітниці, фармері і фармерки, бо наша судьба всіх однакова.

То-ж не відкладаймо цеї так важної справи на завтра, а вступаймо ще сьогодня всі до Робітничого Запомогового Товариства і других притягаймо до него!

Всі до Робітничого Запомогового Товариства!

В орґанізації сила, а в Робітничім Запомоговім Товаристві ще й забезпечення на дні слабости і потреби.

Тому пишіться до Робітничого Запомогового Товариства ще сьогодня!

М. Чміль.

В КРАЇНІ НЕВОЛІ І СЛІЗ.

(Листи з Західної України.)

Від кількох місяців вється західно-українське село в страшних судорогах голоду. Масово конають на голодовий тиф, або прямо таки голодовою смертю селяне, жінки й діти. Наведу за львівською пресою голодову картину в одному тільки повіті, а саме в маленькому повіті Устрики Долішні.

"Найбагатші господарі випродують свою худобу, щоби купити кукурузи і инших харчів на прожиток. Біднші і злидарі, які або не мають що продати або вже випродали, що мали — голодують і не їдять до 2—3 дні. В деяких селах як: Устянова, Лобозва, Соколова Воля, Соколе і Солина цілі сімї лежать опухлі з голоду. Поміч з боку держави майже ніяка. Подрібний стан з кожного села представляється ось як:

В Соколовій Волі голодуючих 36 родин, в Середниці 28 родин, Соколім 35 родин, в Рябім 23 родин, в Солині 41 родин, Лодині 27, в Дзвинячі Долішнім 15, Телешниці Ошваровій 10, Лобозві 19, в Жоцобку 15, Телешниці Сянній 22, в Готівчику 12, Готові 15, Рівні 18, Устяновій 47 родин, Романовій Волі 15, Устриках 38, в инших, як Береги, Ліщовате, Чорна, Задвірю, Мочари, Бандрів народовий, Дзвиняч, Ялове, Ясінь, Замлине, Стефкова, Дашівка є по кілька родин, які зовсім не мають що в рот вложити і конечно потребують негайної помочі.

В 29 громадах є двори тільки в Рябім, Гошові, Чорній, Телешниці Сянній, Лобозві, Середниці, Ліщоватім, Устянові, Рівні, Стрвяжонку, Соколім, Дашівці, Солині і Устриках, від яких наш селянин жадної не має помочи, але які його експльатують у всякий спосіб, а за роботу денно на "своїм харчі" дають від 30—50 грошів. На зарібки ніде не виїзджають ані до Америки ані до Франції, бо до Америки потрібно великих сум, а до Франції не хотять, не маючи довіря. Люде громадами приходять до міста і тут за кусник хліба приносять воду Жидам або рубають дрова".

А таким нещасним селам на імя — **тисячі** на всіх західно-українських землях під Польщею. А польський уряд з цинічною усмішкою приглядається розпуці населення і час до часу капне щось на т. зв. "голодову акцію", яка цілковито не доходить до селянства, бо пропадає по дорозі в кишенях адміністративних панських чинників. Одинокою підмогою для голодуючого селянства західно-українських земель під Польщею була **збірка прислана селянством та робітництвом Радянської України.** Зараз положення ускладняється ще більше. Перед голодуючим від пів року селянством стають нові сумні до смерти перспективи — знищення будучих зборів.

Західно-українське село, переносячи на собі голодову катастрофу, впало знову жертвою нової грізної стихії. Безупинні дощі та повені, що тревали біля двох тижнів, спричинили скрізь страшні шкоди. Величезні маси води, що піднеслися у всіх ріках на 5 метрів понад звичайний стан, розлилися по широких просторах піль і сіл.

"Самбірщина, Старосамбірщина, Дрогобиччина, Стрийщина, Долинщина Калущина, Богородчанщина, Станиславівщина і ин. представляють собою одно безбережне море. Цілі села залиті були водою, деякі відтяті від світа і евакуовані доперва при допомозі війська, в инших звязок піддержувалося човнами. Спінені хвилі на своїх гінких хребтах несли будівельний матеріял, дахи, обороги, худобу. Розшаліла стихія проковтнула багато людських жертв. Трава й сіно знищені, бараболя вимулена, збіжжя злягло. Ціла стихія нанесла рінь на цілі полоси піль та покрила їх грубою верствою намулу.

Чорна розпука й інстиктовний жах перед неминучою гологодовою смертю лягли важким тягарем на село. Голод, голод, в безконечність голод й корчі голодової смерти — оце перспективи, які страшна дійсність поставила перед українським селом і на будучий рік.

ХАЙ ЖИВЕ СИЛА! — ГЕТЬ БАЛАКАНИНУ!

Міжнародній конґрес в Парижі колишніх учасників всесвітньої війни надіслав телеґраму до робітників та студентів Китаю. Конґрес визнав, що вимоги колишніх учасників війни можна здійснити тільки за допомогою сили орґанізованого пролетаріяту, а не шляхом парляментарної діяльности.

ІҐНОРАНТ.

(Уривок з розправи над еволюцією в Дейтон.)

Читачам "У.Р.В." відомо вже про те, яка розправа відбувалася в місті Дейтон, в Злуч. Державах, над наукою Дарвіна про еволюцію. Суд засудив учителя, що викладав цю науку, на 100 доларів кари. Боронили науку найбільші адвокати в Злучених Державах, а головним противником був відомий крикливий політик Вил'ям Дженнинґс Браєн, який вмер кілька днів тому назад.

Нище наводимо допит адвокатом оборони Даровим—Браєна, 20. липня. Своїми допитами Даров витягнув за язик Браєна, цего крикливого політикана демократичної партії, який три рази кандидував на президента Зл. Держав, який за Вилсона був міністром внутрішніх справ — Даров витягнув його за язик і Браєн признався, що він ніколи нічого не читав про історію землі, не знає нічого про людські раси, не інтересувався науками природничими і взагалі визначається страшним незнанням і неуцтвом. Делікатними кпинами та вимаганням ріжних непослідовностей з біблійного оповідання, Даров довів Браєна до встеклости. І цей почав вимахувати кулаками в сторону оборонців, та називати їх атеїстами, а Дарова найбільшим з них. Ось взірець допиту:

Даров. — Чи ви, пане Браєн, вірите дослівно в те, що кит ликнув Йону і що цей перебув в його череві три дні?

Браєн. — Так, вірю, бо біблія так каже.

Даров. — А чи ви повірили-б, коли-б біблія написала була, що то Йона ликнув кита?

Браєн. — Коли-б це було в біблії, я повірив-би.

Даров. — Що ви знаєте про релігію буддистів.

Браєн. — Коли ви хочете знати мою думку, то вам скажу, що це є аґностична релігія.

Даров. — Що значить аґностична?

Браєн. — Я не знаю.

Даров. — Чи ви вірите в історію з вавилонською вежою і з помішанням язиків.

Браєн. — Розуміється, що вірю.

Даров. — А чи ви коли читали що про фільольогію, себто про науку про мови?

Браєн. — Ні, не читав.

Даров. — Чи ви знаєте хоч одного вченого, який посмівби твердити, що всі людські раси і всі звірі появилися на землі аж по потопі?

Браєн. — Мене не цікавить, що було давно, а лиш те, що християне роблять тепер.

Даров. — Чи ви знаєте, що після біблії потопа світа була 2,348 літ перед Христом?

Браєн. — Так є.

Даров. — А чи ви знаєте, що маємо незбиті докази і документи, що деякі цивілізації істнували на 5 тисяч літ перед Христом?

Браєн —Я не вірю ученим, я вірю в біблію.

Даров. — Чи ви не маєте якої ідеї про те, як ходив по світі вуж перед тим, як бог покарав його, що він має повзатися на свому череві за спокусу Єви?

Браєн. — Я не витримаю з тими людьми, що прийшли тут висмівати біблію. Я бороню слова божого.

Ці останні слова Браєн вже кричав і виглядало, що кинеться на спокійного Дарова.

Даров сказав, що він не висміває біблію, але боронить науку.

Суддя ці зізнання викреслив з протоколу.

ЖНИВА НА УКРАЇНІ.

Жнива на Одещині і Катеринославщині почалися в перших числах липня. Урожай в тих губерніях гарний. На Одешині десятина дає від 60 до 100 пудів зерна.

НОВИЙ ПОРЦЕЛЯНОВИЙ ЗАВОД.

Для поширення на Волині порцеляново-шкляної промисловости, — намічено будування великого порцелянового заводу в місті Коростені.

PROVINCIAL LIBRARY MANITOBA

ЗВІТ Ц. В. К. КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ КАНАДИ

(Докінчення.)

Канадійські організовані майнері у 18. і 26. дистріктах переходять індустріяльну крізу, яка знову підносить ціле питання щодо правильности нашого трейд-юнійного становища.

Завдяки офензиві власників копалень і зраді юнійної бюрократії, "Юнайтед Майн Воркерс оф Америка" зістала успішно виметена з 18. дистрікту і перед майнерами стала небезпека поділу на три ріжні групи: а) "канадійські" юнії, б) компанійні юнії і неорганізовані кемпи, і з) задержані спільними заходами Шермана й власників копалень останки в "Ю. М. В. оф А.", яка то організація прибрала в цей час характер компанійної юнії.

В такому положенню одиноким виходом для лівого крила є, згідно з духом цілої нашої трейд-юнійної програми, зібрати всіх робітників даної індустрії в одній організації, щоб спільно поставити опір капіталістові. Тому Комуністична Партія правильно закликала піддержувати організування робітників в одну майнерську юнію, обіймаючу цілий дистрікт; це було одиноким способом обєднання дистрікту в цей час.

Становище партії є сьогодня те саме, що й було попередньо — боротьба за єдність трейд-юнійного руху і найблищий контакт боєвих елементів з масами. Сьогодня, як і попередньо, ми є проти штучних розколів і поділів.

Виступлення боєвих елементів, як це проповідують професіональні "дуалісти", не було-б вратувало 18. дістрікт від розбиття. Це було-б еще значно погіршило справу, так як було-б відібрало рядовим майнерам їх найбільш активних, боєвих робітників. Було це завдяки впливові боєвих елементів, їх наустанній боротьбі проти розколу і збудуванню їх сил в юнії, що вони вспіли зібрати довкола себе майнерів після розбиття і створити з них одноцілу клясову організацію.

РЕОРГАНІЗАЦІЯ ПАРТІЇ — ФАБРИЧНІ ГРУПИ.

Подібно як з Робітничою Партією в Злучених Державах, завдання реорганізації має багато трудностей. Ми не маємо так багато язикових секцій, як американські товариші, і під цим оглядом наше завдання є лекше, однак ми маємо до поборення встановлені традиції націоналізму і сепаратизму.

Організаційний департамент Комуністичного Інтернаціоналу виготовив докладні і детайльні тези про організаційну структуру Комуністичних Партій. Хоч фабричні ячейки були приняті як основна і відповідна форма комуністичної організації, то лише від Пятого Конгресу роблено поважні спроби в напрямі реорганізації. Ріжні перешкоди, як язикові секції, безробіття і депресія в індустрії, страх за викинення з роботи, а також брак дійсного зрозуміння потреби фабричних ячейок, тамували реорганізацію в Канаді.

Так далеко, як відомо це Ц. В.К., лише в одному місті, Монтреалі, сформовано фабричні ячейки. Без сумніву, довгі страйки в вуглевих районах не дали спромоги виконати роботу. Ц.В.К. плянував розпочати свою роботу в тих районах.

Наша четверта конвенція має поставити за своє найголовніше завдання реорганізацію партії і в цьому дусі має бути винесена перша резолюція.

Хоч скоре й гладке виконування праці може бути небезпечне, то ми повинні зрозуміти, що цю справу мається брати серіозно. З нашими теперішними територіяльними і язиковими поділами ми не можемо надіятися стати чисто більшовицькою партією. Це є наше перше завдання в більшовизації канадійської партії. Дистріктові конвенції мусять розібрати цю справу і виготовити своїм делеґатам детайльні звіти для предложення національній конвенції.

КАНАДІЙСЬКА НЕЗАВИСИМІСТЬ.

Чи Комуністична Партія зацікавлена в канадійській независимости? Від років соціялістичний рух в Канаді занимав неґативне або індіферентне становище супроти цього питання. Всім нам відомий арґумент, що независимість Злучених Держав не принесла з собою освободження робітників від капіталізму — отже пощо домагатися независимости Канади?

Цей арґумент виявляє незнання відносин між частинними домаганнями й боротьбою за остаточну мету робітничого руху. Страйки розпочинаються ізза платні і годин праці, однак в тягу розвитку ведуть робітників на дорогу політичної акції й боротьби за соціялізм. Боротьба за независимість є частинною боротьбою, що причиниться до ослаблення капіталістичного імперіялізму і зміцнення революційного руху. Капіталізм сьогодня в своїй останній стадії держиться методами імперіялізму. Це є одно з найясніших навчань Леніна.

Задержання домінії є конечним для вдержання британської імперії, політично й економічно. Пристаючи на цю імперіяльну злуку, робітники домінії а) допомагають британським імперіялістам кувати ланцюх, який держить в підданстві міліони в британських кольоніях (Індія і ин.), б) дозволяють британським імперіялістам уживати домінію як резерву на арматне мясо через втягування Канади в імперіялістичні війни.

Ґіпокризією є зі сторони британської або домініяльної капіталістичної преси заявляти, що "домінії зазнають тепер повної свободи". Правдою є, що збільшаючася індустріялізація домінії, збільшення американського капіталу й зменшення британського капіталу вже до певної міри попустили звязки імперії. Доказами цього є становище канадійської буржуазії, обложеної тяжкими воєнними довгами, до дальших зобовязань у Версалю, Льозанні і т. д., та домагання "автономії" і "статусу".

Однак хоч британське міністерство закордонних справ старається зробити британський імперіялізм смачнішим через переміни в міністерстві кольоній, то факт остає, що "Бритіш Норт Америка Ект" остає дальше конституцією Канади. Гіркий досвід цього останнього року показав робітникам, що значить в галузі домашніх справ позбутися імперіяльних справ. Домагання 8-годинного дня праці, удержання для безробітних і т. д. були відкинені федеральним урядом просто тому, що вони "противляться" "Бритіш Норт Америка Ектові" — законові, який дозволяє однак на федеральну військову інтервенцію проти робітників. Цій штучці канадійського капіталізму муситься положити кінець. Клясова боротьба муситься вести в цій країні без вмішування зі сторони британської найвищої ради.

Виступаючи проти британського імперіялізму, ми виступаємо також проти американського капіталізму, який проникає щораз більше Канаду. "Арґументи", що суперечні економічні тенденції в самій домінії, антаґонізми між рільничим Заходом і промисловим Сходом і т. д. захитують будучність конфедерації і независимість роблять облудою, можна також ужити для знеохочування боротьби за соціялізацію індустрії. Независимість не є більше "неможлива" ніж соціялізація. Ми не повинні поновно впасти в фаталізм і плисти лише з филею економічних подій. Американський наступ на Мексико ніколи не служив причиною для мексиканських революціонерів годитися на анексію. Питання независимости або анексії мусить бути вирішене боротьбою між революційними й імперіялістичними силами. Із цих причин Комуністична Партія домагається независимости Канади.

МІЖНАРОДНІ ХИЖАКИ ГОТУЮТЬ НОВИЙ ПОХІД ПРОТИ ТРУДЯЩИХ.

Немає свідомого робітника, щоб не був знайомий з Досовим пляном та його тяжкими наслідками, з тим важким тягарем, що той плян поклав на плечі німецькому пролетаріятові, а за ним і всьому західньому пролетаріятові. Але, мабуть, мало хто знає, де народилася думка про Досів плян, яка саме організація капіталістів висунула основні засади організованого визиску трудящих Західньої Европи.

Дехто, може, подумає, що Досів плян народився в нетрах так званої "Ліґи Націй", цієї потворної дитини законного шлюбу славнозвісних вилсонівських пунктів що до завдань "останньої війни" та не менш славнозвісної Антанти. Але це була помилка: "Ліґа Націй", це цяцька, що нею міжнародній імперіялізм бавить та приручає соціял-зрадників, щоб приспати малосвідому частину робітництва й селянства.

За "Ліґою Націй" ховаються могутні організації капіталістів.

Одна з цих організацій, чи не наймогутніша та найвпливовіша є "Міжнародня Торговельна Палата" або "Камера", як її ще називають. Її було засновано 1920 року в Парижі.

Найдіяльнішу участь в організації "Міжнародньої Торговельної Палати" взяли американські капіталісти, що найбільше скористали з всесвітньої війни й являють собою фактичних хазяїв усього капіталістичного світу та його господарства. Ця "Палата" об'єднує наймогутніших банкирів, торговців та фабрикантів усього світу.

На другому з'їзді "Палати", що відбувся в Римі, було одноголосно ухвалено постанову, що "розвязання справи з репараціями є передумова довготревалого покращання економічного стану світу", розуміється капіталістичного. Було висунуто думку утворити комітет експертів, щоб він вияснив наскільки Німеччина може виплачувати репарації та як організовано їх стягувати. На чолі цього комітету було поставлено американця Доса, що його плян пізніше були примушені ухвалити й европейські "переможці" й переможені. Отже, справжньою матірю Досовому плянові була "Міжнародня Торговельна Палата".

Ця могутня капіталістична організація, де повторюємо, мають перевагу американські капіталісти, на ділі керує всією відбудовою капіталістичного господарства всесвіту. Вона веде завзяту боротьбу проти змагань робітничої кляси й накинула петлю на німецький пролетаріят та селянство, а за ними й на весь західній пролетаріят, у вигляді Досового пляну. Після першого організаційного з'їзду й другого "ділового", "Міжнародня Торговельна Палата", отже, натиснула боляче на трудящих Західньої Европи.

21-го червня в Брукселі, в столиці королівського міністра Вандервельде, при участи пред ставників уряду Пуле-Вандервельде зібрався третій з'їзд "Міжнародньої Торговельної Палати". Великі капіталістичні організації всього світу зібрали до купи всіх своїх найчільніших представників, розуміється, не для того, щоб танцювати лише фокс-трота (без цього не обходяться ніякі капіталістичні збори), а для чогось важнішого. Бельґійський банкир Депре, член бельґійського комітету "Міжнародньої Торговельної Палати", в розмові з представниками преси заявив, що з'їзд 1925 року працюватиме над справою економічної відбудови та практичним переведенням де-котрих точок Досового пляну". Він далі підкреслив, що не може бути сумніву, що постанови в цій справі "коли їх обговорили компетентні особи й ухвалив з'їзд, де Американці найбільше будуть важити, стануть незабаром у всьому світі справжніми декретами, що їм треба буде скоритися". Отже, ясно, що таке міжнародня торговельна палата: це знаряддя, через яке американські капіталісти диктують свої бажання всім капіталістичним урядам.

Досів плян зустрічає опір робітництва всієї Західньої Европи й найсвідомішої частини Америки. Третій з'їзд "Міжнародньої Торговельної Палати" зібрався для того, щоб добрати способу як цей мир чинити. Він, як сказано в програмі, лиш розробить практичні заходи, щоб забезпечити господарювання, що "даватиме прибуток", щоб скасувати "штучні обмеження", які цьому заважають. Він змагатиметься, щоб сприяти "особистим зусиллям" капіталістів, щоб зменшити оподаткування промисловости та передати "приватному починові" підприємства, що в руках держави.

А це означає для робітництва: скасування восьмигодинного робочого дня, волі профспілок, передачу залізниць та инших підприємств міжнароднім банкирам. Така "відбудова капіталізму", яку провадитимуть буржуазні уряди за діяльною співучастю ріжних Вандервельде, виконуючи директиви "Міжнародньої Торговельної Палати".

Нема чого казати, що міжнародній пролетаріят ще щільніше злучить свої ряди й готуватиметься до остаточної одсічи міжнароднім хижакам.

С. Михайлович.

ДВА АРХИЕПИСКОПИ І ОДИН АРХИ-ДЕТЕКТИВ.

Комедія в багатьох діях.

Вхід безплатний.

Дієві особи: Архи Платон, Архи Адам, архидетектив Ґіґан, 1-ий адвокат, 2-ий адвокат. Попи, детективи, роторозяви.

Дія проходить в Ню Йорку в наші дні*).

Дія перша.

Кімната прийому в православному соборі, що збудований за гроші російських простачків в Америці і за царські субсидії (гроші, видушені з російських мужиків).

Платон (самий). Пять літ я владикою, і нема мені спокою. Скинути хотять мене з престола. Пробував скинути мене радянський діявол, піп Кедровський. Невдалось. Сунне тепер другий — піп Адам. Не радянський, а всетаки діявол. Чого вони хотять, одному всевишньому відомо. Доходиків тепер мало. Старі парафіяне перевелись. Більше не вірять і грошей не несуть. Нові-ж... народ смирний, богобоязний, але радости з него ніякої — грошей не дає. Гріхи, гріхи, людські і божі. Господи, прости мені грішному, але не по добру все ти робиш... (Зітхає і йде до телефона.)

— Офіс містер лоєр? Лоєр? Дац арцибішоп. Но, но, нат Арцибашев**), — арцибішоп. Ієсь. Ґуд ветер, ієсь. Но тробел тудей? Но? Тенк ю.

Дія друга.

Будинок поліції. Мирно і без діла дехто сидить, дехто стоїть. З десять поліцейських.

Влітає Адам, за ним декілька попів.

Адам (задихавшись). Поліс стейшон, гір? Ай ем арцибішоп, рошен, нат болшевік, ґуд мен. Ай вонт парочку городовиків... полісмен.

Ґіґан (навчився по одному слові в кожного арештованого Росіянина і тепер прекрасно володіє російською мовою). Ви по якому ділі, батюшка?

Адам. Мі но батюшка, мі — владика. Платон арцібішоп но ґуд. Платон — болшевік. Платон ґераут, мейк мі арцібішоп.

Ґіґан. З великою охотою. Ми спеціялісти по части бомб, більшовиків і взагалі російських справ. Всі російські школи і організації в Америці пройшов. Тільки семінарії не скінчив. Хочеш бути владикою Адаме, будь собі на здоровля. Тільки, чи ти часом не з живої церкви?

Адам. Но болшевік, їй бо', ось тобі хрест, Ґіґанушка!

Ґіґан (в бік). Прекрасна нагода пройти семінарію. Тепер я вже буду найбільшим спеціялістом по російським справам. (До детективів.) Ґет реді бойс. Дер із ей бомб ін ей рошен чорч.

Дія третя.

На вулиці. Мчаться два набиті автомобілі. Впереді авто з детективами, позаду з попами.

Дія четверта.

(Та-ж декорація, що в першій дії.)

Платон. Куди преш?

Адам. Осаді!

Платон. Я тут владика.

Адам. Брешеш — я!

1-ий адвокат. Ґет аут оф гір, ю, болшевік!

2-ий адвокат. Ваш клієнт Адам — болшевік!

1-ий адвокат. Майнд юр овн бизнес!

2-ий адвокат. Лаєр!

1-ий адвокат. Ю ар ей лаєр юрселф! Офісір, ґет дем олл аут!

(Метушня. Детективи виводять Платона і всіх його попів. Прогнані співають "аллилуя".)

Дія пята.

Внутрішні покої. Адам бє поклони. Адвокат вовтузиться біля залізної каси.

Ґіґан (стоїть в позі Наполеона). Я бог, я цар, я святійний синод. Архиепископів скидаю, незадовго самого патріярха назначу. То-то буде тоді сильна церква, бомбпруф!

Дія шеста.

На вулиці біля церкви. Платон і попи співають "аллилуя".

1-ий ротороззява (Італієць). Ваца да тробел?

2-ий ротороззява (Турок). Но спік інґліш...

(Завіса ще не спускається. Слідуючі дії в судах, в поліції, в церквах.)

Фома Брадобрей.

*) Нашим читачам вже відомо, що в Ню Йорку при помочі поліції православний архиепископ Адам Филиповський прогнав з собора і палати архиепископа Платона Рождественського. На днях суд знову присудив право на собор і палату Платонові, а Адамові приказав винестися. Ред.

**) Арцибашев — це російський письменник.

БУДУЮТЬ ПАЛАТУ ПРАЦІ.

В серпні місяці в Катеринославі почнуть будувати величезну палату праці: вона займатиме площу в 100,000 куб. метрів. Все приміщення будуватимуть за останнім словом техніки. Коштуватиме будинок коло міліона карбованців.

А. СІНКЛЕЙР. 6)

ГЕРОЙ КАПІТАЛУ

Переклад Н. Романович.

(Продовження.)

Все це президент помітив, коли його карета неслася вулицями, але це не злякало його. По довгій та гострій конференції делеґати спілок вернулися й повідомили, що компанія не зробить ніяких уступок. Другого ранку в газетах надруковано було, що робітничі спілки вимагають остаточної конференції, і що як вони не добються уступок, то вибухне страйк, боротьба на життя і смерть.

Президент прийшов на цю конференцію в дуже лихім настрою. Відплиття "Комети" довелося відкласти ще на добу, а до того за пять хвилин до наради в нього було кинуто каменем. Згадую про камінь, бо через це трапився нещасливий випадок на конференції.

І ось по полудні цього осіннього дня, за довгим столом сиділо восьмеро людей, — з них семеро бліді, нервово крутили свої капелюхи і озиралися навколо. Довге страждання написано було на їх обличчях, а вираз їх очей нагадував вираз загнаного звіря, так добре відомого спортсменам.

А містер Роберт ван-Ренселер? Ми вже давно не дивилися на нього. Тепер це був майже сорокалітний джентл'мен, з невеличким черевом і трохи червоним лицем. Мав завжди елеґантні манери; його можна було взяти за дипльомата, або принаймні за ґенерала в цівільнім убранні.

Уста йому були сьогодня трошечки бліді, і він відкрив конференцію промовою, що її спокійний тон кожному здався би штучним. Насамперед він з'ясував, скільки втратили фабрики і як в дану хвилю вони ледве-ледве можуть істнувати. Згадав про нові машини і про видатки, звязані з ними. Виклав перед робітниками цілу купу паперів і пояснив, що нові машини збільшили продукцію і сприяли підвищенню заробітньої платні. Казав далі про ціну сталевих колодок, вияснив становище ринку, наводячи дбайливо підібрані цифри, і пророкував, яка ціна їх буде незабаром. Всю цю двогодинну промову робітники вислухали дуже уважно.

А потім почав говорити один делеґат, сухий, маленький чорнородий Мадяр. Він відразу відійшов від теми, почав говорити про ціну на харчі і про умови життя робітників — на велике невдоволення президента. Цей останній силкувався повернути промовця до вихідної точки; знов розкрив свої папери і вони довший час сперечалися, не посуваючись ні на крок вперед. Кілька разів готово було зірватися з уст президента гнівне слово.

— Ви говорите мені про становище робітників, — закричав він нарешті, стукаючи олівцем по столі. — Але як можу я поліпшити умови їх життя? Кажете, що на ваші заробітки не можна прожити, але хто може гаразд розвязати таке питання. На що може прожити одна людина, на те не проживе друга. Що, як робітники витрачають більшу частину заробітку на піяцтво, а потім скаржаться мені, що не мають з чого жити. Що, як... — але президент зупинився і хмуро казав уже иншим тоном:

— Проте годі займатися цими питаннями. Я хотів вияснити вам стан ринку і те, що може зробити компанія. Більше я нічого не можу зробити. Ви повинні памятати, що компанія має конкурентів і що компанія може також зруйнуватися. Економічні закони обовязкові не тільки для окремих людей, а й для цілих товариств; компанія теж повинна мати заробітки, з яких й істнує...

Президент зупинився; зараз-же красномовний делеґат зауважив:

— Ми не бачимо ніяких ознак, щоб компанія збідніла.

Президент уважно подивився на нього.

— Що хочете сказати? — гостро спитав він.

— Я хочу сказати, — відказав робітник підносячи голос, — що кожний, переходячи нашим містом, може побачити, що сталося з робітниками. Я знаю, що вчора одна дитина вмерла з голоду; але я не чув, щоб хто будь з членів компанії терпів злидні.

Президент почервонів.

— Ви хочете говорити грубости! — закричав він.

— Я зовсім того не хочу, — відповів робітник серед напруженого мовчання. — Але ви не вагалися, коли говорили про піяцтво робітників....

Але містер ван-Ренселер вдарив по столі.

— А, — закричав він,—справа зайшла надто далеко! І цьому треба покласти кінець. Ви добре зробите, коли покинете свої дурниці і зрозумієте одно: що генґервилські фабрики належать Робертові ван-Ренселерові, а не робітничій спілці, або ще кому иншому; що вони будуть управлятися так, як це угодно буде Робертові ван-Ренселерові; що вони працюватимуть на його користь і що він платитиме своїм робітникам стільки, скільки зволить визначити; а кому це буде не до вподоби, той може йти, куди йому вгодно! А тепер ви можете геть забиратися і передати тим, хто вас послав, ці мої слова і, чорт забери, не наважуйтеся більше приходити до мене та ображати мене!

Він зупинився, червоний від гніву; пів хвилини члени робітничої спілки дивилися на нього і один на одного. Потім встали й вийшли з хати; президент лишився сам, встромивши очі у двері, що зачинилися за делеґатами.

V.

Походив ван-Ренселер по хаті, підійшов до столу і написав наказ припинити фабрику. Потім післав дві депеші, одну — ґубернаторові, другу шерифові, повідомляючи, що в Генґервилі можна чекати заколоту, вимагаючи від них охорони законних прав і заявляючи, що всі втрати впадуть на країну. Потім подзвонив на управителя.

(Далі буде.)

Товаришу Робітнику! Не забувай, що твоя одинока ґазета в Канаді — "Українські Робітничі Вісти" — видається лише за твої гроші і инших таких самих, як ти. Памятай, що твоя ґазета від нікого не надіється помочі, лише від тебе. Тому присилай передплату і скільки зможеш на пресовий фонд.

ЧИ ВИ ВЖЕ МАЄТЕ

найновішу книжку відомого пролетарського письменника М. ІРЧАНА

КАРПАТСЬКА НІЧ

що недавно вийшла з друку? Якщо немаєте її ви самі, або ваші знайомі, то постарайтеся купити, а будете мати корисну книжку в хаті. Не тратить вона вартости навіть тоді, як ви перечитаєте її. Це довша повість з воєнних часів в Галичині і в життя робітництва в Америці. Коли читаєте, то не можете так довго відірватися від книжки, доки не перечитаєте до кінця.

Письменник М. Ірчан сам пережив війну і вірно описує всі ті страшні події в старому краю. Читаючи "Карпатську ніч" ви рівночасно багато вчитеся і то в найбільш приступний спосіб, бо ціла книжка написана незвичайно зрозумілою мовою. Надрукована вона на найкращому папері, окладинка з артистичним малюнком в двох кольорах.

КУПІТЬ, А НІКОЛИ НЕ ПОЖАЛІЄТЕ! РОЗПОВСЮДНЮЙТЕ СКРІЗЬ ЦЮ КНИЖКУ.

Висилаються книжки за попереднім надісланням грошей.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ ЗА КНИЖКУ.

Замовлення з грішми посилати на таку адресу:

Ukrainian Labor News
Cor. Pritchard & McGregor
Winnipeg, Man.

СТОРІНКА НАШИХ ЧИТАЧІВ

ДО РОБІТНИКІВ В СИДНЕЙ, НОВІЙ СКОШІ.

Страйк майнерів в Новій Скошії продовжується, не дивлячись на те, що всюди повно війська пішого і кінного з гарматами і кулеметами. Робітники тримаються солідарно. Але найшлися й скеби. Двох Українців, инші Угорці. Ці перші ніколи не працювали, коли була робота, а тепер пішли скебувати. І цим я хочу звернути увагу всім чесним робітникам, щоб не заходили з тими скебами, щоб ігнорували їх, бойкотували. Ці скеби пішли помагати компанії зломити страйк і працюють під охороною війська. Стережіться, товариші, цих скебів, бо можливо вони й вам будуть радити йти до праці за більшу платню. Бо компанія, щоб побороти страйк, готова дати скебам тимчасово більшу платню, але ви не вірте, бо потім і вам увірветься і робітники вас будуть ненавидіти. Будете завжди носити на собі назву скеба. Погляните, що нині робітники сталівень переносять після погрому страйку 1923 року. Робітники сталівень це те-ж саме, що майнері, працюють в одної компанії БЕСКО. І коли майнері програють страйк, їх чекає те саме. Сидней нині — це індустріяльна руїна. БЕСКО знає, що робить. Вона замкнула сталівні і хоче голодом примусити майнерів до роботи, а тоді ще й розправиться з ними, з їх організацією, як це вона зробила з робітниками сталівень. Тому не підпускайте до себе аґентів БЕСКО! Не майте з ними нічого спільного без ріжниці, якою-б мовою вони до вас не говорили. Вони є вашими ворогами і наймитами БЕСКО. Забудьте всі свої непорозуміння і злучіться в одну організацію для оборони своїх інтересів та права на життя. Бо як майнері програють, то тоді робітники сталівень, які нині сидять без роботи, дістануть ще більшу знижку платні і примушені будуть довші години працювати. Ходім від хати до хати і кажім робітникам, щоб вони не робили такого, яке роблять тепер скеби. Відгукніться, товариші, на мій поклик на сторінках "Укр. Роб. Вістей"! Ставаймо дружно до боротьби з визискувачами і скебами! Хай горе майнерів буде нашим горем, як наше в 1923 році було їхнім горем. Тоді вони стали в нашій обороні, нині ми станьмо в їх обороні. Хай жиє солідарність майнерів з робітниками сталівень в Новій Скошії! Проч зі скебами з робітничих рядів!

Гарун.

ПРО УКРАЇНСЬКУ РОБІТНИЧУ ДІТОЧУ ШКОЛУ.

Гемилтон, Онт.

Дня 1. липня відбулися іспити Діточої Робітничої Школи при відділі ТУРФДім в Гемилтоні, до якої вчащало 33 дітей. Діти вивязалися досить добре. Цей іспит показав родичам дітей, як їх діти поступають в науці, бо родичі були присутні на іспитах.

Діти, що вчащали до Р.Д.Ш. — це вже не ті діти, що були попередньо. Вони вже гарно говорять по українськи, пишуть, читають, співають, грають на інструментах. Вони дали ряд діточих представлень і концертів.

Тепер дано дітям відпочинок від 1. липня до 1. вересня. Тому всі ті родичі, які посилали своїх дітей до нашої школи і які бажали-б посилати, повинні памятати про день 1. вересня. В цей день діти знову повинні прийти до школи і привести з собою нових дітей. В Гемилтоні є ще багато дітей українських робітників, яких родичі не посилали до Роб. Діточої Школи. Тепер вони мали нагоду бачити поступ тих дітей, які вчащали до школи, можуть запитати їх родичів. До школи, товариші, треба посилати своїх дітей, бо наука, це наш скарб, а робітнича наука тимбільше. Ми належимо до кляси працюючих, то й діти свої повинні виховувати в дусі тієї кляси. Мусимо вчити їх на гідних членів своєї кляси. Тож памятайте про день 1. вересня і про школу, що міститься в салі на розі вулиць Бартон і Лотридж.

Хай жиють і розвиваються Українські Робітничі Діточі Школи при ТУРФДім!

Робкор І. Ліліщак.

КРОК ВПЕРЕД.

Шікаго, Илл., З. Д.

Дня 19. липня діти Української Робітничої Школи околиці Ґрідспорт, Шікаго, дали концерт в парковій салі. Концерт той відбувся на закінчення шкільного року. Може хтось скаже, що в тому нема нічого цікавого, що діти дали концерт. Але цікавого тут є багато, головно для цеї околиці, тимбільше, що діти вчащали до школи всего лише два місяці. Це перший діточий концерт в цій околиці. Є тут і инші гуртки, що мають діточі школи, але що з того. Ось один такий гурток устроїв на закінчення шкільного року діточий баль, та на нему родичі понапивалися самогонки, а діти дивилися на це та слухали поганих слів, яких пяні вживали.

Але не про цих я хочу писати, а про дітей робітників, які мали свій концерт в Ґрідспорт 19. липня. Програма концерту складалася з деклямацій, гри на скрипці, українських народніх танців, діточого хору і діточих промов. Взявши під увагу, що діти вчащали до школи всего лише два місяці, а з них були й такі, що перед розпочаттям школи не знали ані слова по українськи, то концерт випав досить добре. Вісім і девятьлітні діти виголошували знаменито свої деклямації. Душа раділа, слухаючи такі деклямації з діточих уст, як "Судьба" і "Твердий сон" т. Тарнавського. Точку на скрипці виконував школяр з иншої робітничої школи, бо в нашій ще таких музикантів нема.

Вступ на концерт був вільний, а під час концерту заряджено вільну колекту на покриття видатків. Зі збірки прийшло $13.86. По концерті всі діти, що брали в концерті участь, мали спільну перекуску, як нагороду за їх працю.

Саля не була заповнена, бо дощ дещо перешкодив. За цей концерт належиться признання т-ці Матушинській, яка енерґійно працювала і доказала родичам, що їх діти мають здібности, тільки треба докласти праці, щоб їх розвинути. Від себе складаю подяку т-ці Матушинській за її працю коло навчання робітничих дітей і вірю, що в надходячому сезоні вона далі буде продовжувати свою працю і вкаже нашим дітям шлях, яким вони повинні йти в свому життю, виховає їх на свідомих членів робітничої кляси.

Олекса Дейчаковський.

ШЕРМАН ПРИ ДОПОМОЗІ ПОЛІЦІЇ ОРҐАНІЗУЄ СТРАЙКОЛОМІВ.

Дромгелер, Алта.

Останніми днями Шерман почав орґанізувати страйколомів для зломання страйку в Роздейл, а навіть і в Дромгелер. Дня 24. липня зграя під проводом Шермана і під охороною кільканайцятьох поліцаїв, озброєних машиновими крісами, зорґанізувала в Роздейл відділ Ю.М.В.А. На мітінґ допущено лише приятелів Шермана, а тих майнерів, що належать до Ред Дір Велей Майнерс Юніон оф Кенада недопущено. Шерман скликав мітінґ в компанійному приміщенню і мітінґу стерегла поліція. Однак деяким майнерам вдалося пройти. Вони хотіли дізнатися, на яких умовах орґанізує Шерман скебів. Однак про умови не згадувано. Шерман заявив, що він готовий уступити, але хоче привести до життя Ю.М.В.А., щоб його майнері памятали, бо кожна людина повинна лишити щось по собі. Коли, каже, я зорґанізую юнію в тих місцевостях, де вона роспалася, тоді уступлю. А коли хто небудь з присутних хоч словом обізвався проти него, він моргнув на поліцію, а та вже розправлялася з тим робітником. На другий день скеби в числі 12 пішли до роботи під охороною поліції. Кожного скеба провадило три поліцаї.

По дорозі, на містках поліція розставила машинові кріси і не пускала нікого навіть до склепу або на почту, ні до потягу. В неділю, 26. липня, Шерман після тої самої програми повторив комедію і в Дромгелер. Устроїв мітінґ у "вашінґ гавз-ї". На мітінґ допущено лише скебів. Инших майнерів викинено на двір. Скеби згодилися на пропозицію Шермана йти до роботи під охороною поліції. Угоди не предложено ніякої. Шерман обіцяв підвисшити 40 процент більше, як мають майнері в Летбридж. В понеділок скеби в числі 20 пішли до роботи. Пікетчикам не вдалося переконати скебів. Поліція на конях і автах хоронила скебів і розганяла пікетчиків. Инших кілька майнів також готові були розпочати роботу, але не хватило скебів. Властителі розплакалися, що через страйк вони можуть втратити замовлення з Онтеріо. Коли комішінер, що перебував тут через кілька днів, запропонував майнерам вертати до роботи, бо власники мають з Онтеріо дуже великі замовлення, бо аж 12,000 тонів, то цего великого замовлення вистарчило-б раптом на один день роботи для майнерів. Тоїж треба майнерам добре затямити роботу страйколомів Шермана, Конроя, Елана. Також це вже неминуче, що коли-б майнері програли страйк, то значна частина передових майнерів стратять роботу за провід і активну участь в страйку. Тому майнері повинні докласти всіх старань, щоб виграти страйк і раз на все відбити охоту страйколомам працювати. Треба щоб з роботи прогнано не чесних майнерських борців, але подлих страйколомів.

Робкор.

НА БУДОВУ ДОМУ В ГЛЕЩАВІ.

(Лист зі старого краю.)

Ню Йорк, Н. Й.

Вповажані Товариші жертводавці в Ню Йорку!

Гроші з Ню Йорку, Філаделфії, Дітройт і Гайнерсвіл ми одержали, за котрі ще раз отсею дорогою в імени цілого Виділу і "Комітету відбудови" як рівно-ж в імени цілої глещавецької громади складаємо всім жертводавцям щиру подяку.

Всіх грошей одержали ми $418.00, то значить:

З Ню Йорку	$150.00
З Філаделфії	170.00
З Майнерсвіл	72.00
З Дітройт	35.50
Разом	$428.00

Одержали $418.00, оплата посилки коштує $10.00. Разом $428.00.

За $200 купили ми 18,000 цегол, а за $40 каміння. Лишається ще $178. Треба ще докупити 10,000 цегол треба вапна, піску, дерева, дощок і т. ин. Самі мулярі за роботу хотять $118. Ми вже взялися до будови, але як самі бачите, що ми є заледви в половині розпочатого діла.

Глещавецькі громадяне не в силі своїми силами довести будову до кінця. Находимось тепер в дуже критичним положенню. Передовок дуже тяжкий, більша половина села вже тепер голодує, худоби рівнож нема чим погодувати і якщо хтось напр. їде по цеглу або камінь, то мусить пасти коні, бо инакше не дотягнувби воза до села.

Гроша в цілім селі в нікого нема, бо податки все витягнули. Одним словом в селі крайна нужда. Цей рік заповідається ще тяжчий, ніж минулий, бо в осени миши і посуха знищили озимину цілковито, знову весна майже ціла без дощу, знищила до кінця те, що ще осталось.

Отже з вище наведених причин змушені ще раз звернутись до наших братів за широким океаном з просьбою о поміч.

Звертаємось до всіх товаришів жертводавців, як рівно-ж і до тих, котрі ще нічо не дали, щоби нам допомогли своїми жертвами на ту ціль, щоби ми могли докінчити будову читальняного дому в Глещаві. Нехай клятий ворог не сміється з нас, що ми вже до нічого не здібні — а ми йому на злість покажемо, що потрафимо довести розпочате діло до кінця.

Якусь позичку ми самі затягнемо, щоби тимчасово вести роботу дальше, але на стільки стягнутись не можемо, щоби без Вашої помочі довести будову до кінця.

Отже не зраджуйтесь тим, товариші, що ми Вам докучаємо, але думаємо, що Ви розумієте клич поневоленого народа і нам цеї просьби не відкинете.

Думаємо, що Ви, товариші, дуже добре розумієте, яке значіння має для нас Читальня "Просвіти"; це ще одиноке "прибіжище" для покривджених.

Розписуватись тут широко не думаємо, бо і так добре знаєте, як подоптано волю нашого народа після війни. Найкращі українські сини поклали свої голови в боротьбі за волю, кожну скибку батьківської землі зросили своєю кровю, щоби зірвати невільничі кайдани і добути собі лучшої долі, однак тимчасово своєї цілі не осягнули — але тільки тимчасово — бо кривда, яку заподіяно, кличе о пімсту до неба і будьмо певні, що в недовзі повстане кровавий местник за кривди і понехтовані права нашого народа, котрий їм дорого заплатить за все.

Отже не жалуйте, товариші, своєї жертви, приневолюйте один другого, уважайте, щоби ніхто не лишився позаду — а тимсамим сповните велике діло і будьте певні, що імена тих ніколи між нами не загинуть, котрі сповнили свій святий обовязок.

Станьте всі як один, поможіть своїй дорогій вітчині, бо вона бідна — обдерта. Вона зі слезами простягає свої немічні руки до своїх рідних дітей, благаючи о поміч.

По одержанню цеї просьби возьміться гарячо до діла, бо час дорогий, а ми будову вже розпочали.

Жертви просимо складати на руки Комітету, котрий викажеться посвідкою виготовленою через нижче підписаний Виділ, що є до збірки уповажнений.

Дня 10. травня ц. р. вернули до краю т.т. Василь Ковальчук і Іван Смельський, отже вони все на місци збадали і бачать, що ми самі без Вашої допомоги не дійдемо до кінця будови, що власноручними підписами стверджують і просять ласкаво Вас о дальші жертви.

Остаємось з поважанням
Виділ Читальні "Просвіти" в Щеглаві, повіт Теребовля.

Іван Бродяк, секретар; Петро Сирота, голова; Федько Білошицький, кас.; Василь Ковальчук, м. гол.; Іван Стечишин, Іван Пакош, Матвій Бабій, Микола Богоніс.

Комітет будови: Іван Михайлюк, Іван Шмельський, Василь Накураш.

Нюйорський Комітет, котрий заснований, щоб займатися збіркою на будобу читальняного дому в Глещаві, оцим прохає односельчан підтримати цю справу оскільки можна збиранням добровільних даток. Таку збірку можна висилати впрост до краю, або за посередництвом Комітету в Ню Йорку, до котрого входять т.т.: Іван Гладій, Семко Подедворний і Григорій Стечишин. Адресуйте: John Hladey, 202 Madison St., New York, N. Y.

ЗВІТИ УКР. РОБ. ОРҐАНІЗАЦІЙ.

ПІВРІЧНИЙ ЗВІТ ВІДДІЛУ ТУРФДІМ В ВЕНКУВЕР, Б. К.

В четвер, 23. липня відбулися піврічні збори відділу ТУРФДім в Венкувер, Б. К., які перепроваджував т. І. Мартин.

Заряд здав звіт, котрий представляється так: відділових зборів відбулося 13, адміністраційних 2, спеціяльних 4, спільних лекцій на ріжні теми 9, відчитів 1, спільних читань статута ТУРФДім 2. Драмгурток протягом шість місяців відограв 5 представлень і одно представлення, п. н. "Родина Щіткарів", відограно в користь двом відділам. Також устроєно один вечерок сміху. Діточа школа відограла одно діточе представлення. Відсвятковано спільно з другими відділами день памяти Леніна, Лібкнехта і Рози Люксембург, а також свято Тараса Шевченка. З иншими відділами устроєно одну забаву в користь страйкуючих майнерів в Новій Скошії. Відбувся один пікнік. Відділ числить добре стоячих 14 членів. Діточа школа не істнувала через три місяці задля браку учителя. Тепер на піврічних зборах відділ рішив за всяку ціну отворити школу бодай два рази на тиждень. Це зроблено і наука дітей знову розпічнеться дня 30. липня, в середу, і в неділю по полудни. Вчити дітей обовязався т. І. Юзва.

А тепер кілька слів до родичів. Товариші, ви самі знаєте тяжкі обставини нашої орґанізації. Членів мало. І ті, що є зараз в відділі, находяться в прикрому положенню. Одні без роботи, а ті що мають заняття, не можуть самі з него по людськи вижити. Наняти кваліфікованого учителя неможливо задля браку фінансів. А до того ще й учителів в наших рядах мало. Тому ми мусимо якийсь час опиратися на своїх власних товаришах і обходитися тими силами, яких маємо. Кличу до Вас, українських робітників міста Венкувер, не питайте що маєте робити зі своїми дітьми, чи посилати їх до школи чи ні, а тільки посилайте без жадного проволікання, бо це є Вашим обовязком. Школа Ваших дітей, це школа для Вас.

Фінансовий звіт відділу представляється так:

Приходи:	
Січень	$490.52
Лютий	148.95
Березень	99.85
Квітень	127.31
Травень	65.32
Червень	124.61
Разом	$1,056.56
Росходи:	
Січень	$375.65
Лютий	199.62
Березень	142.64
Квітень	134.54
Травень	109.29
Червень	45.57
Разом	$1,007.31
Повторення:	
Приходи	$1,056.56
Росходи	$1,007.31
Остає в касі	$ 49.25

А. Вільгош, рек. секр.

ПІВРІЧНИЙ ЗВІТ ВІДДІЛУ ТУРФДІМ В КЕЛҐАРИ, АЛТА.

Відділ ТУРФДім в Келгари відбув: збори піврічні 1, квартальні 1, спеціяльних 7, спільних читань 16, пропаґандових мітінґів 5, пролетарських святкувань 5, представлень відограно 17, концертів 22, промов підчас концертів виголошено 17, вечірків сміху 12, також відбулося кілька забав. Заряд і комітети — просвітний і мистецтва мали 40 своїх засідань.

Фінансовий звіт представляється так:

Приходи:	
Січень	$366.09
Лютий	220.95
Березень	368.48
Квітень	598.25
Травень	352.05
Червень	270.90
Разом	$2,176.72
Росходи:	
Січень	$282.97
Лютий	412.90
Березень	284.69
Квітень	545.52
Травень	421.73
Червень	312.14
Разом	$2,259.95
Повторення:	
Приходи	$2,176.72
Перенесено з 1924 р.	101.49
Разом	$2,278.21
Росходи	2,259.95
Остає в касі	$ 18.26

До приходу і росходу вчисляється також позичка і сплата довгу. В протягу 6 місяців довгу віддано $565.00. Довгу є ще $1,955.00. Весь довг в товаришів без ніякого проценту.

А. Войтишин, секр.

КВАРТАЛЬНИЙ ЗВІТ ВІДДІЛУ Р.З.Т. В ЕДМОНТОНІ, АЛТА.

Приходи:	
Квітень	$33.75
Травень	24.50
Червень	22.00
Перенесено з першого кварталу	33.48
Разом	$113.73
Росходи:	
Квітень	$31.92
Травень	49.64
Червень	22.14
Разом	$103.70
Повторення:	
Приходи	$113.73
Росходи	103.70
Остає в касі	$ 10.03

С. Никифорак, голова. Н. Стефанюк, секретар.

ЇДЬТЕ ВСІ НА ПІКНІК!

СТАРАННЯМ ВІДДІЛУ ЖІНОЧОЇ СЕКЦІЇ ТОВ. УКР. РОБ.-ФАРМ ДІМ У ВІННІПЕҐУ

устроюється

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 2. СЕРПНЯ 1925 Р.

НА МЕКДУҐЕЛ ФАРМІ, ІСТ КИЛДОНАН

ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

НА ПІКНІКУ БУДУТЬ СМАЧНІ ПЕРЕКУСКИ, ХОЛОДНІ НАПИТКИ, РІЖНІ СПОРТОВІ ГРИ, ТАНЦІ І Т. П.

ОРХЕСТРА ПІД ПРОВОДОМ Н. ГУЦУЛЯКА.

МІСЦЕ НА ПІКНІК ЧУДОВЕ.

ЯК ЇХАТИ: Беріть стріткару "Килдонан" і їдьте нею аж до кінця. Там треба пересісти на "Сейнт Пол" кару (що коштує три центи) і їдьте нею аж до Fortier Ave. Вся їзда коштує 8 центів. На місци вас стрінуть представники Комітету.

ЇДЬТЕ САМІ І КЛИЧТЕ З СОБОЮ СВОЇХ ЗНАЙОМИХ!

В РАЗІ НЕПОГОДИ ВІДБУДЕТЬСЯ ТОВАРИСЬКА ЗАБАВА В УКР. РОБ. ДОМІ В ВІННІПЕҐУ.

МІСЯЧНІ ЗБОРИ ВІДДІЛУ Р.З.Т. У ВІННІПЕҐУ.

Місячні збори членства відділу Робітничого Запомогового Товариства в Вінніпеґу відбудуться в суботу 1. серпня в годині 8.30 вечером в салі Укр. Роб. Дому.

Всі члени і членкині обовязково повинні прибути на ці збори і то на час, бо є багато справ до вирішення. Всіх тих робітників і робітниць, що бажали-б стати членами відділу Р.З.Т. щиро вітаємо.

Тож не забувайте на суботу, 1. серпня в годині 8.30 вечером.

Заряд.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Місячні збори Відділу ТУРФДім в Іст Килдонан відбудуться в суботу 1. серпня ц. р., в годині 7.30 вечером.

Обовязком всіх членів зійтися на означений час, бо є багато важних справ до вирішення.

Заряд.

Місячні збори відділу Р.З.Т. в Іст Килдонан відбудуться в неділю 2-го серпня, в год. 7.30 вечером.

Обовязком всіх членів зійтися на час.

Заряд.

ПРИХОДІТЬ НА ПІКНІК!

Товариші робітники і фармері околиці Летбридж і Колгорст! Цим даємо вам до відома, що старанням трьох товариств в Колгорст відбудеться в неділю, 9. серпня коло ріки проти Тейлор майни

ВЕЛИЧАВИЙ ПІКНІК.

Програма пікніку досить багата ріжними забавками з цінними річами. На пікніку будуть смачні перекуски і холодні напитки. Приходіть чисельно, подихаєте свіжим повітрям і побавитеся в кругу своїх товаришів.

Початок в 10-ій годині рано.

До побачення на пікніку.

Комітет.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Подаю до відома всім українським робітникам в Вінніпеґу, що я відкрив під ч. 653 Main St. реставрант "Френсес Кафе". Хто бажає з'їсти смачних страв, то хай зайде до "Френсес Кафе" а певно буде вдоволений як зі страв так й з обслуги.

Василь Пахолок.

ПОШУКУЮ свого брата Николу Дастика з села Колінки, повіт Городенка, Галичина. Останній раз перебував в Торолд, Онт. Хто знав би його адресу або він сам хай напише на понизшу адресу:

Karol Dastyk
P.O. Box 404,
(92) Walkerville, Ont.

ЧИТАЙТЕ І ЗНАЙТЕ!

Видавництво Бібл. "Новий Світ" в Монтреалі випустило з друку дуже інтересну книжку:

ПІДЗЕМНЕ ЦАРСТВО
з 65 ілюстраціями,
окладинка чотирокольорова.

Це є один з найкращих популярно наукових творів В. Лункевича, в перекладі В. Чикаленка. Читається легко і відразу захоплює читача дійсною популярною формою викладу і науковою переконуючою послідовністю.

"ПІДЗЕМНЕ ЦАРСТВО" — це історія еволюції життєвих форм на поверхні землі; це історія часів коли не було на землі ні людини, ні теперішних звірять і рослин.

"ПІДЗЕМНЕ ЦАРСТВО" — це життя давно минуле, що в ньому витворилися зародки теперішніх життєвих форм, з подобою розумної і себе свідомої людини включно; це отворена на наших очах глибінь віків, далеких тисячоліть, про які і в снах людина не має вже сліду.

Замовляйте, читайте і ширіть "Підземне царство". Це не біблійна байка про створення світа в шістьох днях. Це наука, яка доказує, що життя вічно творилося і вічно буде творитися.

Ціна тільки 50 ц.
12 прим. за $5.00; 25 прим. за $9.50.
В гарній оправі 70 ц.
Кожних 10 оправлених книжок $6.00.

Тільки через цей місяць до кожних 5—10 прим. дістанете даром за 50 ц. або $1.00 книжок з видань бібл. "Н. С." ч.: 10, 12, 14.

"Підземне царство" 50 ц., "Нарис передісторичних подій" 40 ц., "Ілюстрована робітнича читанка" 35 ц., "Що є в біблії?" 30 ц., "Розвиток людства" 25 ц., "Як повстав світ" 20 ц. Разом $2.00. Цего місяця дістанете за $1.50.

Пишіть ще нині до:

NOWYJ SWIT
Box 1092, Montreal, Que.

ЕКСТРА! Кінчиться друкувати "НАРИС ЕКОНОМІЧНОЇ ҐЕОҐРАФІЇ", ілюстрований 44-ма географічними й історичними мапами. Це є один з тих наукових підручників, котрий повинен знаходитися в кожнім роб. товаристві і в кожного робітника. Жадайте його багатого змісту і ілюстрованого оголошення!

КУПУЙТЕ НОВУ КНИЖКУ

що саме вийшла з друку. Написав її Н. Сауер а переклав на українську мову відомий пролетарський письменник М. Ірчан. Переклад зроблений незвичайно майстерно і книжка читається з напруженням від початку до кінця.

ЦЯ КНИЖКА Є ПОВІСТЮ З ЖИТТЯ РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ І ЗВЕТЬСЯ

ЦІНА :-:-: :-: КРОВИ

Описується в ній життя і тяжка праця підпільних робітників, членів революційної партії, між якими находиться зрадник, що про працю революціонерів доносить поліції і жандармам. Чесні робітники докладають всіх старань, щоби викрити того підлотника-зрадника.

Ця книжка повинна находитися в кожній робітничій і фармерській хаті так в Канаді, як і в Злучених Державах. Купіть а ніколи не пожалієте. Ціна дуже низька!

ПЕРЕКАЗУЙТЕ СВОЇМ ЗНАЙОМИМ І СУСІДАМ ПРО ПОЯВУ ЦЕЇ НЕЗВИЧАЙНО ЦІННОЇ І ЦІКАВОЇ КНИЖКИ! РОБІТНИЧІ ОРҐАНІЗАЦІЇ ПОВИННІ ОБОВ'ЯЗКОВО ЗАНЯТИСЯ ПОШИРЕННЯМ ЦЕЇ ПОВІСТИ!

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА ТІЛЬКИ 25 ЦЕНТІВ.

Замовлення з грішми посилайте на таку адресу:

UKRAINIAN LABOR NEWS
COR. PRITCHARD & McGREGOR STS., — — — — — WINNIPEG, MAN., CANADA